

צו ע"ב

[א] תוס' ד"ה בעל ומיהו בו' – אבל הרמב"ם חולק.

אור אליהו

שלז, טז) וז"ל "פועל שאמר לו לבעל הבית תן לאשתי ולבני מה שהיה לי לאכול או קצת ממנו אין שומעין לו, שלא זכתה תורה לו אלא מה שיאכל הוא ואינו יכול לזכותו לאחר, ואפילו נזיר ועושה בענבים ואומר לבעל הבית תן לבני מה שהיה לי לאכול אין שומעין לו. ויש אומרים אם כבר נטלו בידו לאכול יש לו רשות ליתנו לאשתו ולבניו לפי שכבר זכה בו בעצמו⁴¹³ ונראה שאפילו הכי אינו יכול ליתנו לאשתו ולבניו⁴¹⁴ עכ"ל⁴¹⁵.

[א] בגמ' "אלא, כי קא מיבעיא לרמי בר חמא כגון דאגרא איהי פרה מעלמא, והדר נסבה כו' כי תיבעי לך אליבא דרבי יוסי, דאמר תחזור פרה לבעלים הראשונים מאי, שואל הוי או שוכר הוי, אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שוכר הוי, אלא לוקח הוי".

רחמנא, מאי⁴¹². ופרש"י ד"ה לדידיה וז"ל "לדידיה זכי ליה רחמנא - בצדקה, וכל זמן דלא מטא לדידיה לא זכי ליה דליתבה לאשתו ובניו" עכ"ל. ומבואר מדברי רש"י דגם אי אמרינן דמשל שמים הוא אוכל, מכל מקום כשכבר הגיע לידו יכול ליתן ממנו לאשתו ובניו.

אמנם תוס' בד"ה אי כתבו וז"ל "ואי משל שמים הוא אוכל לא יהבינן להו, שלא זיכה לו הכתוב אלא מה שהוא לועס ואוכל, ואין לו כח ליתן כלום" עכ"ל. ומבואר מדבריהם דסבירא להו לתוס' דלא פרש"י הנ"ל ד"ה לדידיה, אלא דגם כשמגיע לידו אין יכול ליתן לאשתו ובניו, והטעם משום שאין לפועל זכות קניינית באוכל כלל אלא זכות אכילה בלבד. וכדברי התוס' פסק הטור (חו"מ

רמב"ם (שכירות יב, יג-יד) ורא"ש (פ"ז סי' יב).⁴¹³ היינו דעת רש"י הנ"ל וכן כתב הפרישה שם וז"ל "מלשון דרש"י משמע דלאחר שמביא לידו הרשות בידו ליתנו לאשתו ובניו, וזה כדעת יש אומרים שכתב רבינו" עכ"ל. וכתב הב"ח שרש"י דייק ממה שכתוב בסוגיא כמה פעמים "תן לאשתי ובני" דמשמע דרק בכהאי גוונא (שנותן בעל הבית בעצמו לאשתו ובניו) אין שומעין לו, אבל שהגיע כבר לידו דפועל שפיר דמי, אכן תוס' וטור סבירא להו דהלשון לאו דוקא ע"ש.

⁴¹⁴ והיינו דעת תוס' הנ"ל וכמו שכתב הפרישה שם.

⁴¹⁵ כתב השו"ע (חו"מ שלז, טז) וז"ל "פועל שאמר לבעל הבית תן לאשתי ובני מה שהיה לי לאכול, או שאמר הריני נוטל מעט מזה שנטלתי, לאכול לאשתי ובני, אין שומעין לו" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק יז) וז"ל "או שאמר - בטור כתב דיש מתיירין בכהאי גוונא, שאמר הריני נוטל מעט מזה שנטלתי לאכול לאשתי ובני, והוא דעת רש"י שם ד"ה

משום שנראה שאין קשר בסברא בין דברי ת"ק וחכמים לאידך דרב אסי, אבל רי"ף ורמב"ם שהשמיטו גם לאידך דרב אסי סבירא להו, דהא נמי שייכא בסברא בפלוגתייהו דת"ק וחכמים דמתני', וראה גם כן דשייכי הני תרי מימרי דרב אסי להדרי מדאצרכינהו שם בגמ' לתרי מימרי דרב אסי, וצריכא, דאי אשמעינן הך קמייטא - משום דלא איכא למיתב לכליו של בעל הבית, אבל היכא דאיכא למיתב לכליו של בעל הבית - אימא ליתב ברישא, והדר ליכול. ואי אשמעינן בהא - דאפשר לקיומי לבסוף, אבל הכא דלא אפשר לקיומי לבסוף - אימא לא, צריכא. וכן פסק הטור כדברי הרמ"א ועיין בי שכתב כנ"ל, שמלשון רש"י ורא"ש משמע דאידך דרב אסי לא שייכא בפלוגתא דת"ק וחכמים ולכן לכא' הלכה בזה כדבריו, אמנם סברת הטור דליתא משום הצריכותא שבגמ' ושכן דעת הרי"ף ורמב"ם וכנ"ל עכ"ל רבינו.

⁴¹² ואסקינן שם בגמ' דפלוגתא דתנאי היא וקי"ל דמשל שמים הוא אוכל, דכן פסקו הרי"ף (נג ע"ב),

צז ע"א

[א] גמ' גברא כו' – דכמתה מחמת מלאכה הוא – טור, וכן לקמן בסיפא.

אור אליהו

כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון" כו' עכ"ל. וממילא מובן שהרמב"ם חולק גם על מה שכתבו תוס' שהלוקח בהמה לשלשים יום חייב בפשיעה, וסבירא ליה להרמב"ם כיון שהוא לוקח פטור אפילו בפשיעה⁴¹⁸.

[א] בגמ' "ההוא גברא דשאל שונרא מחבריה, חבור עליה עכברי וקטלוהו. יתיב רב אשי וקמיבעיא ליה כי האי גוונא מאי כי מתה מחמת מלאכה דמי, או לא, אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא גברא דנשי קטלוהו – לא דינא ולא דיינא". הנה מבואר בגמ' שרב אשי הסתפק האם בכהאי גוונא גם

וכתבו תוס' ד"ה בעל וז"ל "בעל בנכסי אשתו לא שואל הוי ולא שוכר הוי – ומיהו נראה לר"י דשומר חנם הוי וחייב בפשיעה. ולפי זה הלוקח בהמה לשלשים יום אף על גב דלאו שואל הוי ולא שוכר דבלשון מקח לקח, מכל מקום שומר חנם הוי".

אבל הרמב"ם חולק על תוס' וסבירא ליה דכיון שבעל לוקח הוי – פטור אפילו בפשיעה⁴¹⁶. וז"ל הרמב"ם (שאלה ופקדון ב, יא) "אשה ששאלה⁴¹⁷ ואחר כך נשאת הרי הבעל כלוקח ממנה ואינו לא שומר שכר ולא שואל. לפיכך, אם היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור, אף על פי שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע, מפני שהוא

לדידיה כו'. והוא (הטור) חלק על זה להלכה, והוא כדעת תוס' שם ד"ה אי כו', וכן כתב בדרישה ופרישה, שהדעה שהביא הטור 'ויש אומרים אם כבר נטלו בידו לאכול יש לו רשות ליתנו לאשתו ולבניו' היא דעת רש"י, ושמסקנת הטור היא כדעת התוס' עכ"ל רבינו.

416. וכן דעת הרמב"ם והר"ן כאן (ועל מה שכתבו תוס' שגם הלוקח פרה לשלשים יום דינו כשומר חנם כתב הרמב"ם דדינו כשומר שכר כדן השוכר וחייב בגניבה ואבידה). וכן כתב הנימוקי יוסף (נה ע"ב) ושכן דעת הרמב"ם הרשב"א הר"ן והראב"ד ע"ש. אמנם בשטמ"ק כאן הביא שדעת הראב"ד שחייב אפילו בגניבה ואבידה (ורק באונס פטור אף על פי שהוא שואל), משום שנכנס הבעל תחתיה והיא הייתה שוכרת ע"ש. ולפי זה יוצא שבאופן (שדיבר הרמב"ם) שהאשה שאלה ואחר כך נשאת הבעל חייב אפילו באונסים כיון שנכנס תחתיה.

417. אף על גב שבגמ' מיירי באשה ששכרה פרה כתב הסמ"ע (חור"מ שמו ס"ק כ"ז) דלאו דוקא הוא (ועי' הערה הקודמת).

418. כתב השו"ע (חור"מ שמו, יז) וז"ל "אשה ששאלה ואחר כך נשאת, הרי הבעל כלוקח ואין לו

אבל תוס' שם (ב"מ צו ע"ב) ד"ה בעל כתבו דחייב הבעל בפשיעה שדינו כשומר חנם, וכן דעת הרא"ש (ב"מ פ"ח סי' ג) שפטור הבעל אפילו

וכמו שכתוב שם בסוגיא (ב"מ צו ע"ב) להדיא כי קא מיבעיא לרמי בר חמא כגון דאגרא איהי פרה מעלמא, והדר נסבה. ואלויבא דרבנן דאמרי שואל משלם לשוכר - לא תיבעי לך, דודאי שאילה בבעלים היא. כי תיבעי לך - אליבא דרבי יוסי, דאמר תחזיר פרה לבעלים הראשונים - מאי ועיין רש"י ד"ה ואלויבא כו' שכתב וז"ל ואלויבא דרבנן - דדינא דשואל בהדי דמשאל הוא, ולא אצל בעלים הראשונים - לא תיבעי לך, דאפילו הוא שואל, כיון דלדידה בעי שלומי - פטור, דשאילה בבעלים היא, כי תיבעי לך - לרבי יוסי, דאמר תשלומין לבעלים, והשתא לא בבעלים היא, מאי כו' עכ"ל. ומבואר מכל זה להדיא שלא שייך פטור של שמירה בבעלים אלא בבעל הממון, ודברי הרא"ש וטור הנ"ל - שמבואר בדבריהם שמה שפטור הבעל בפשיעה בפרה ששכרה האשה ואחר כך נשאת הוא משום שמירה בבעלים - צע"ג עכ"ל רבינו (ועי' לקמן מה שנביא מדברי הערוה"ש בזה).

והנה עוד כתב השו"ע (שם סעיף י"ח) וז"ל "לוקח בהמה לשלשים יום, שומר חנם עליה" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק כו) וז"ל "לוקח כו' - מה שפסק השו"ע כאן כדברי התוס' הוא סותר למה שכתב בסעיף י"ז, שהרי תוס' סבירא להו שאף על פי שבעל בנכסי אשתו לוקח הוי מכל מקום דינו כשומר חנים וחייב בפשיעה, ומה למד ר"י שהוא הדין בלוקח בהמה לל' יום שדינו כשומר חנים וחייב בפשיעה, וכיון שפסק השו"ע בסעיף י"ז כדברי הרמב"ם שבעל בנכסי אשתו נחשב לוקח ופטור אפילו בפשיעה (גם בנכסים ששאלה קודם הנישואין ולא שייך בהם פטור של שמירה בבעלים כנ"ל), אם כן הוא הדין בלוקח בהמה לל' יום שלדעת הרמב"ם פטור אפילו בפשיעה, וצריך עיון. ועש"ך פ"ק י"ב שמקשה סתירה זו ומתקן, דסבירא ליה לרמ"א (הש"ך אומר כן בדעת הרמ"א ולכאור' הוא הדין לדעת שו"ע) דמה שכתב הרמב"ם שהבעל פטור אפילו בפשיעה - זה דוקא בנכסי אשתו שהוא כלוקח בכל ימיה של האשה ואף כשתמות זוכה בהם למפרע, אבל בלוקח לל' יום מודה הרמב"ם שחייב בפשיעה ע"ש, עכ"ל רבינו.

ובערוה"ש (ח"מ שמו, כח) כתב לתרץ מטעם אחר, שסבירא ליה לשו"ע ורמ"א שדוקא בנכסי

בפשיעה, אלא שכתב הרא"ש שם דאין נפקא מינה בזה שבעל נחשב לוקח בנכסי אשתו - דמכל מקום פשיעה בבעלים היא (שהיא משועבדת לו למלאכה) וגם אם היה שואל היה פטור בפשיעה, אלא נפקא מינה רק לענין לוקח בהמה לשלשים יום, דאף שהוא לוקח חייב בפשיעה כשומר חנים, וכמו שכתבו תוס' שם, וכמו שכתב השו"ע בסעיף י"ח (כדברי התוס' לגבי לוקח בהמה לל' יום), וכן כתב הטור בסוף הסימן (סעיף כא, כדברי התוס' לענין לוקח בהמה לל' יום), אלא שבתחלה כתב כלשון הרמב"ם וש"ע ו'אפילו שכרה פרה מאחר ואחר כך נשאת לו ומתה או אפילו פשע בה ונגנבה פטור מפני שהוא חשוב בה כלוקח' כו'.

וכתב דרכי משה (שם אות ג) שמשמע מדבריו של הטור דלא מפטר הבעל בפשיעה משום שמירה בבעלים, אלא רק משום שהוא נחשב לוקח וכדעת הרמב"ם, והוסיף הדרכי משה שכן כתב במרדכי כו' - שאין פטור של שמירה בבעלים אלא בבעל הממון וכאן הרי אין הפרה של האשה, אבל לא דק בזה הדרכי משה, דהרי הטור כתב בעצמו למטה בדעת הרא"ש, שהלוקח בהמה לל' יום דינו כשומר חנים וחייב בפשיעה, ואם כן הוא הדין לבעל בבהמה ששכרה אשתו (קודם שנשאה) שחייב בפשיעה (שהרי התוס' תלו הדינים הנ"ל זה בזה).

אבל העיקר בדעת הטור הוא, דמה שכתב הטור 'אפילו פשע בה ונגנבה פטור מפני שהוא חשוב בה כלוקח' - לא כתב הטור שדינו כלוקח אלא אמה שפטור בנגנבה (שכיון שדינו כשומר חנים פטור בגניבה) ומה שכתב שכשפשע פטור טעמו הוא משום פשיעה בבעלים, אלא מה שכתב הטור לשון שמשמע שהפטור של פשיעה הוא משום שהוא כלוקח הוא מפני שנמשך אחר לשון רמב"ם (שבאמת סובר כן כנ"ל) ורצה לומר - במה שנמשך אחר לשון הרמב"ם ולא הקפיד בזה - דבזה (בבעל בנכסי אשתו) אין פלוגתא דלכולי עלמא פטור אפילו פשע. (אבל ר"י כו' לכאור' לתיבות אלו שכתב רבינו אין מובן ואולי יש איזה טעות סופר וכוונתו שהנפקא מינה היא רק במה שהביאו התוס' בשם ר"י בלוקח לל' יום וצ"ע).

אבל מכל מקום דעת הרב דרכי משה נכונה, דאין פטור של שמירה בבעלים אלא בבעל הממון וכמו שכתוב במרדכי ריש פרק י' דב"ק (ס' קמג)

אור אליהו

דכשאר רבא "גברא דנשי קטלוהו לית דין ולית דיין" כוונתו הייתה לְפִטוֹר ומטעם מתה מחמת מלאכה (ואף שהטור אמר זה על האיכא דאמרי דרב אשי הסתפק באופן אחר והיינו, "אכיל הרבה עכברים עד שמת" - מכל מקום הרי בשניהם נאמר בפשיטותו של רב מרדכי "גברא דנשי קטלוהו לית דין ולית דיין" ומסתמא פשיטות אחת לשניהם), וכן לקמן בספא באיכא דאמרי שם בגמ' "אכיל עכברי טובא וחביל ומית יתיב רב אשי וקא מעיין בה כהאי גוונא מאי אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא

כן יש פטור של מתה מחמת מלאכה או לא⁴¹⁹, ורב מרדכי בשם אבימי מהגרוניא בשם רבא פשט לו את הספק באומרו "גברא דנשי קטלוהו לית דין ולית דיין", אלא שלא מבואר להדיא מה הפשיטות של הספק בזה. וצריך לומר דבמשפט זה פשט רבא דכמתה מחמת מלאכה הוא, והלכך פטור. ודבר זה מתבאר בטור (חו"מ סי' שמ, ז) שכתב וז"ל "כי היכי דפטרין לההוא דשאל שונרא מחבריה ואכלה עכברים טובא ומתה אף על פי שלא הרגתה המלאכה גופה, כיון שבמלאכה ששאלה לצרכה מתה בגרמתה" כו' עכ"ל⁴²⁰, ומבואר דפשיטא ליה להטור

האם נחשב מתה מחמת מלאכה ופטור או שנחשב אונס וחייב (וכן משמע ברש"י ד"ה כהאי גוונא מאי), ואילו בתוס' (ד"ה כהאי גוונא מאי) מבואר דפשיטא דנחשב מתה מחמת מלאכה, והספק הוא האם נחשב ששניה במה שהולכה למקום שיש הרבה עכברים ע"ש (ומכל מקום לכו"ע הספק הוא אם יש כאן פטור של מתה מחמת מלאכה).

420. הנה רש"י ד"ה דנשי כתב וז"ל "דנשי קטלוהו - לא היה לו ליפול בידן" עכ"ל. וראיתי בספר משנת יעקב (הלכות שאלה ופקדון א, א) שכתב בפשיטות בדעת רש"י שכוונת רבא לפשוט שבכהאי גוונא נחשב אונס וחייב השואל על החתול, ובספר דבר יעקב (ב"מ כאן ד"ה גברא) הסתפק בכוונת רש"י והוסיף שמדברי רבינו שציין לטור ולא לרש"י משמע שהבין שכוונת רש"י שנחשב אונס וחייב.

ולענ"ד אינה ראייה, שאפשר שרבינו היה מסופק בכוונת רש"י והלכך ציין לטור, ויותר נראה שגם אם רבינו הבין שכוונת רש"י שנחשב כמתה מחמת מלאכה ופטור (וכמו שאכן כתב בהנהגות חוות יאיר על רש"י שבכ"ז נו ע"א ד"ה דנשי וז"ל "והכא נמי פטור דהוה לה כמחמת מלאכה" עכ"ל) מכל מקום כיוון שבדברי רש"י אין הדבר מפורש (ועיין באור זרוע ח"ג בפסקי בב"מ סי' שי, שאכן הוסיף על דברי רש"י תיבה אחת וז"ל "גברא דנשי קטלוהו לית דין ולית דיין" - פירוש, לא היה לו ליפול בידן ופטור, וכן פירש רבינו חננאל זצ"ל עכ"ל) לכן ציין רבינו

אשתו פטור כיון שהיא תשלם כשיהיה לה כסף, אך בלוקח בהמה ל' יום אם הוא לא ישלם כשפשע מי ישלם ובה גם הרמב"ם מודה לתוס' (ומדברי רבינו כאן שכתב בסתמא על דברי התוס' "אבל הרמב"ם חולק" ויותר מפורש בבאורו הנ"ל לשו"ע שהרמב"ם פליג בתרווייהו וגם הלוקח בהמה ל' יום פטור אפילו בפשיעה - נראה שלא סבירא ליה בזה כערוה"ש). ובמה שהקשה רבינו על הרא"ש והטור כתב שם בערוה"ש (שם) שמשמע מלשונם שמה שכתבו שפטור הבעל בנכסי אשתו בפשיעה משום שמירה בבעלים - לא מיירי באופן ששאלה פרה קודם שנשאת וכבעיא דרמי בר חמא, אלא בנכסי אשתו ממש, ולכן כתבו שאין נפקא מינה במה שהוא לוקח כיון דבלאו הכי הוי שמירה בבעלים ע"ש. אמנם עיין בפלפולא חריפתא (על הרא"ש הנ"ל אות ו) דמשמע ליה מדברי הרא"ש דר"י דפסק דלוקח שומר חנים הוי - קאי אבעל בנכסי אשתו דאיירינן ביה בגמ' דלא איירי בשאלה ושכרה לזמן דוקא אלא בכל נכסיה ובכל מה ששאלה ושכרה (ואמנם בדבריו בא לאפוקי ממה שכתב דהמ"ע כאן ס"ק כ"ח, אבל ממילא נשמע דפשיטא ליה דלא איירי סתם בנכסי אשתו אלא במה ששאלה או שכרה מאחר ע"ש) ועי' עוד בפרישה ובסמ"ע שהאריך בזה.

419. אלא שנחלקו הראשונים מה בדיוק צדדי הספק. הנה הרי"ח הובא בשטמ"ק כתב שהספק

צח ע"ב

[א] גמ' (ומה שהודה לו לא טענו) – (תא"מ) לפי רש"י הוא מיותר, אבל לפי הראב"ד, דלא קחשיב ליה הילך אתי שפיר.

אור אליהו

גברא דנשי קטלוהו לא דינא ולא דיינא – גם בזה נחשב כמתה מחמת מלאכה ופטור, שהרי על זה אמר הטור בפירוש שבכהאי גוונא פטור מטעם מתה מחמת מלאכה⁴²¹.
[א] גמ' "זה אומר שאולה וזה אומר שכורה – ישבע השוכר ששכורה מתה. ואמאי מה שטענו – לא הודה לו, ומה שהודה לו – לא טענו". הנה תיבות אלו "ומה שהודה לו לא טענו" היו מחוקות בש"ס של רבינו. ואכן לפירוש רש"י הוא מיותר, דהנה רש"י

חשיב שפיר מתה מחמת מלאכה, כיון שנגרם על ידי העיסוק בהליכה באותו דרך הידוע מראש" עכ"ל רבינו.

וכתב שם הרמ"א וז"ל "ויש חולקין בזה וסבירא להו דלא מיקרי מחמת מלאכה, דהרי אף בלא הליכת הדרך איפשר שיבא לה אונס כזה, אבל המשאיל לחבירו שונרא לרדוף עכברים, ואכלוה העכברים, מיקרי מחמת מלאכה, דבא לה האונס מחמת המלאכה, וכל כיוצא בזה" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק יב) וז"ל "ויש חולקין בו" – וסברת החולקים היא דלא דמי לשם, דהתם מכל מקום באותה מלאכה עצמה נאנסה וחוי כשואל בהמה למחלף יום א' ומחמת החילוך מתה בו" (מלשון הטור שם). ועיין מה שכתב הרמ"א למטה דוגמא לאונס שבא מחמת המלאכה, וז"ל הרמ"א 'בהמה שנתייעצה במלאכתה ונתחממה ומתה אחר כך, או נכשלה בדרך ונפלה ומתה, מיקרי מחמת מלאכה' וזה שכתב הרמ"א גם כן כאן 'אבל המשאיל לחבירו שונרא לרדוף עכברים, ואכלוה העכברים, מיקרי מחמת מלאכה, דבא לה האונס מחמת המלאכה, וכל כיוצא בזה' עכ"ל. ועיין ש"ך שהביא ראיה לדעת היש חולקין מדברי הרמב"ן שכתב שהפטור של מתה מחמת מלאכה הוא רק באופן שהייתה פשיעה מצד המשאיל (אבל כשלא היה פשיעה מצד המשאיל נשאר החיוב על השואל

לדברי הטור שמבוארים הדברים להדיא. ומה שציין דוקא לדברי הטור, משום שהרי"ף הזכיר רק את דברי הגמ' כלשונה ואם כן מסקנת הגמ' אינה מפורשת כנ"ל, הרמב"ם כלל לא הביא דינים אלו וכן הרא"ש השמיט זאת (ועי' פלפולא חריפתא אות מ מה שכתב בזה בדעת הרא"ש) ורק הר"ח והרשב"א שהובאו בשטמ"ק כתבו במפורש שלמסקנת הגמ' פטור מדין מתה מחמת מלאכה (ויתכן שלא היו לפני רבינו אז, והמאירי שגם כן כתב במפורש עדיין לא התגלה בזמן רבינו) וצ"ע.

⁴²¹. כתב השו"ע (ח"מ שם, ג) וז"ל "השואל בהמה מחבירו לילך דרך ידוע, ובאו עליו לסטים באותו הדרך, או חיות רעות, ואנסוה ממנו, חשיב שפיר מתה מחמת מלאכה" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק יא) וז"ל "השואל בו" – מה שפסק השו"ע (כדעת הרמ"ה שהובא בטור) שגם בזה נחשב מתה מחמת מלאכה הוא כמו שכתוב בגמ' ב"מ צ"ז א' איכא דאמרי אכיל עכברי טובא וחביל ומית יתיב רב אשי וקא מעיין בה כהאי גוונא מאי אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרוניא גברא דנשי קטלוהו לא דינא ולא דיינא' והיינו, שפטור מדין מתה מחמת מלאכה, ואף על גב שלא הרגתו המלאכה גופה אלא נגרם כתוצאה מהעיסוק במלאכת הריגת העכברים, הכא נמי אף על גב שלא מתה מחמת המלאכה עצמה, היינו ההליכה,